

**Załącznik
do Uchwały Nr 10644/2023
Zarządu Województwa Opolskiego
z dnia 9 października 2023 r.**

Opinia

Analizując zapisy przedłożonego do zaopiniowania projektu *Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2021-2030*, Zarząd Województwa Opolskiego stwierdził, że dokument spełnia wymogi art. 10g ust. 5 i 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.), tj. określa model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w subregionie (str. 195-199).

Zaprezentowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej Subregionu Brzeskiego obrazuje główne uwarunkowania rozwojowe, zróżnicowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Subregionu oraz planowane działania i kierunki interwencji, przez co stanowi wystarczającą ilustrację planowanego rozwoju jego terytorium. Z kolei zawarte w projekcie dokumentu rekomendacje dla polityki przestrzennej (str. 201) formułują zasady i zalecenia służące organizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej zgodnej z przyjętym modelem i celami polityki przestrzennej regionu. Dla podkreślenia zgodności projektowanej polityki rozwoju przestrzennego subregionu brzeskiego z polityką przestrzenną w województwie proponuje się, aby ostatnie zdanie w drugim akapicie rozdziału VIII.4 Rekomendacje dla polityki przestrzennej (str. 201), otrzymało brzmienie: „Aby proces ten przebiegał prawidłowo, niezbędne jest zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, a więc m.in. bezpośrednio z polityką przestrzenną wyrażoną w obowiązującym *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określonymi w *Strategii Opolskie 2030*. Projekt *Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2021-2030* roku zawiera także odniesienie do celów *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030*, w tym tabelę spójności celów strategicznych obydwu dokumentów (str. 56). Warto przy tym rozważyć pokazanie spójności również w odniesieniu do celów operacyjnych/kierunków działań, co w sposób pogłębiony potwierdziłoby powiązania pomiędzy planowaniem rozwoju na szczeblu regionalnym i ponadlokalnym. Projekt przywołuje Obszary Strategicznej Interwencji wskazane w *Strategii Opolskie 2030*: OSI regionalne oraz OSI krajowe.

Po analizie projektu *Strategii* proponujemy:

- rozważenie zmiany czasu obowiązywania strategii, uaktualnienie z 2021 na 2023 rok;
- ujednoczenie pisowni dotyczącej strategii wojewódzkiej, której zapis powinien być następujący: *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030*, a skrót: *Strategia Opolskie 2030* (błędne zapisy są np. na stronach: 6, 56 i 63);
- poprawę zapisu celów strategicznych *Strategii Opolskie 2030* jak niżej:
 - ✓ Cel strategiczny 1 - Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę.
 - ✓ Cel strategiczny 2 - Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi.

✓ Cel strategiczny 3 - Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu;

- przeformułowanie poniższego fragmentu (str. 56):

„Cele zawarte w niniejszej strategii korespondują z celami strategicznymi wskazanymi w strategii rozwoju Opolskie 2030. Cel strategiczny 2, tożsamy jest z Celem strategicznym 1. Człowiek i relacje. Cele 1 i 3. korespondują z Celem 2. Środowisko i Rozwój oraz 3. Silna gospodarka.”

w sposób następujący:

„Cele zawarte w niniejszej strategii zachowują spójność z celami strategicznymi wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, co prezentuje poniższa tabela.”

Pozwoli to uniknąć niefortunnego określenia „tożsame”, bo jednak zapisy celów *Strategii Opolskie 2030* i celów opiniowanego dokumentu nie są takie same.

- korektę w spisie treści i na stronie 158, gdzie mylnie wpisano: „Struktura terytorialna Subregionu Południowego”;
- przeformułowanie zdania (str. 40, przy czym podobne stwierdzenia znajdują się także na str. 12 i str. 28):

„Miasto Brzeg wraz z obszarem funkcjonalnym, jest zaliczane do miast średniej wielkości tracących funkcje społeczno-gospodarcze.”

w sposób następujący:

„Brzeg jest zaliczany do krajowych OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze, co wynika z delimitacji przyjętej przez ministerstwo właściwe ds. rozwoju regionalnego i zostało także wskazane w Strategii Opolskie 2030.”;

- przeformułowanie poniższego fragmentu (str. 48):

„Co więcej interwencja wskazuje na Obszary Strategicznej Interwencji zdefiniowane z poziomu regionu (zapisy Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030) oraz samego Subregionu Brzeskiego i jego władz. W tym kontekście subregionalnym (niejako wewnętrznym) OSI jest Strategia IIT Subregionu Brzeskiego na lata 2021-2030 (znajdujący się w załączniku nr 1).”

Powyższe stwierdzenia wymagają doprecyzowania, tak aby zewnętrzny odbiorca w pełni zrozumiał, co autorzy dokumenty mają na myśli. W takim zapisie nie wiadomo o jakie OSI chodzi – Strategia Subregionu Brzeskiego nie definiuje odrębnych OSI. Zaznaczyć jednocześnie należy, że OSI nie jest Strategią IIT, dlatego sugerujemy, aby ostatnie zdanie w ww. fragmencie zostało przeformułowane.

- przeformułowanie poniższego fragmentu i uzupełnienie go o wyjaśniający przypis (str. 48):

Warto odnieść się zatem do OSI wynikających z głównego wojewódzkiego opracowania rozwojowego. Czytamy w nim o OSI krajowych, gdzie znajduje się Brzeg jako „OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze”. W ramach drugiej krajowej kategorii „OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją” żadna z gmin współtworzących Subregion Brzeski nie została do niego zakwalifikowana.”

w sposób następujący:

„Warto przypomnieć, że OSI krajowe pokazane w Strategii Opolskie 2030 wynikają z delimitacji (przypis) przyjętej przez ministerstwo właściwe ds. rozwoju, wg której wyróżnione zostały dwa typy OSI:

- Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wśród których ujęto m.in. miasto Brzeg;

*- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją, do których nie zaliczono żadnej z gmin współtworzących Subregion Brzeski.” **

*przypis w brzmieniu:

Delimitacja miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, Przemysław Śleszyński, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa 2016 oraz jej aktualizacja z 2019. Ministerstwo właściwe ds. rozwoju w OSI krajowych ujęło 139 miast.

Aktualizacja delimitacji obszarów problemowych na 2018 rok, Przemysław Śleszyński, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa 2019. Ministerstwo właściwe ds. rozwoju w OSI krajowych ujęło 755 gmin.

Podczas analizy projektu strategii pojawiła się również wątpliwość dotycząca interpretacji i rozumienia grafik 3-5 (str. 30-34) prezentujących potencjały (mocne strony) i deficyty (słabe strony) w trzech obszarach: uwarunkowań ogólnych, otoczenia społecznego i otoczenia gospodarczego. Wątpliwość dotyczy z jednej strony relacji tych grafik z wynikami analizy SWOT czyli np. przełożenia tych ustaleń na analizę, czy też w ogóle celu identyfikacji potencjałów i deficytów w tych trzech obszarach. Z drugiej zaś zakwalifikowania do deficytów (słabych stron) takich czynników, które ewidentnie pozostają poza możliwościami oddziaływania subregionu i są zagrożeniami (bo przychodzą z zewnątrz). Przykładami mogą być np.: „Prognozowany kryzys gospodarczy związany z pandemią COVID-19 oraz działaniami wojennymi w Ukrainie”, czy „Konkurencja atrakcyjnych rynków pracy i ośrodków naukowych, a przez to i miejsc o wysokiej jakości życia” (otoczenie gospodarcze). W pozostałych dwóch obszarach również występuje pewne przemieszanie czynników o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym względem subregionu.

Pewien niedosyt pozostawia także sama analiza SWOT, która ma postać zestawienia tabelarycznego nieopatrzonego żadnym komentarzem, który odnosiłby się do sposobu, w jaki ustalone zostały poszczególne czynniki i jakie dane/informacje były brane pod uwagę w tych ustaleniach.

Niniejsza opinia nie jest równoznaczna z akceptacją finansowania ze środków FEO wymienionych w dokumencie działań inwestycyjnych.